

НАША БОБРИЦЯ

№ 4 (11)
Травень 2016 року
www.rivervalley.org.ua
Спецвипуск «Об'єднання громад»

ЧИСТЕ ДОВКІЛЛЯ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Поточна ситуація з благоустроєм та утилізацією побутових відходів у Музичах, Неграшах, Княжичах, Жорнівці, Забір'ї та Бобриці має як багато спільних рис, так і відрізняється

Перша спільна проблема, швидше, *ментальна*. Ми не маємо традиційно високої культури поводження з відходами. Причини дуже прості. Ще років зо двадцять тому в селі не було стільки різновидів сміття, тут мало використовували різні види упаковки — як паперової, так і поліетиленової. Сміття було, в основному, органічного походження. Тому традиційні правила, які підтримувала б уся родина, які передаються від дідів до онуків, порушення яких засуджувалися сусідами, не встигли сформуватися.

А ще в сільській місцевості простіше скористатися начебто «нічийними» територіями (лісами, ярами, лісосмугами), які не шкода й забруднити сміттям. Зробити це подалі від людського ока — сусіди не побачать, громада не осудить. Так і виникають численні стихійні сміттєзвалища, які

спотворюють мальовничі краєвиди нашої місцевості, завдають серйозної екологічної шкоди і негативно впливають на привабливість території загалом.

Друга проблема — *інфраструктурна*. З розвитком ринкової економіки відбулося різке зростання кількості неорганічних відходів. Але на момент їх появи не була сформована відповідна інфраструктура утилізації. Сільські комунальні підприємства не обслуговували приватний сектор сіл, не мали спеціалізованої техніки для вивозу відходів (смiттєвoзiв).

Території спільного користування не були обладнані необхідною кількістю сміттєвих баків, контейнерів, урн. Що вже казати про контейнери для роздільного збору вторинної сировини!

Загалом всі наші села потерпають також від засмічення території вздовж доріг проїжджаючими мешканцями сусідніх сіл або дачних кооперативів. Ці дороги переважно теж не мають ніякого обладнання для збору відходів, навіть елементарних урн.

>> СТОР. 2

РОЗМОВА НА ЧИСТОТУ

Інтерв'ю з Володимиром Будкевичем, директором Комунального підприємства «Бобриця»

■ *Володимире, мешканці Вашого села вже практично забули про існування стихійних сміттєзвалищ, територія села виглядає охайною і доглянутою. Розкажіть, будь ласка, які послуги благоустрою надає КП «Бобриця» громаді села Бобриця?*

Перш за все, це послуги з благоустрою території спільного користування. Два рази на рік, восени та навесні, ми обрізаємо дерева. Прибираємо дерева, які знаходяться в аварійному стані, слідкуємо за тим, щоб дерева не розрослися та не перешкоджали мережам. Підтримуємо в належному стані газони, клумби та інші зелені насадження в центральній частині села, слідкуємо за узбіччям доріг, скошуємо траву на узбіччях раз у два-три тижні.

Також ми забезпечуємо збирання та вивіз відходів від приватних садиб на офіційне сміттєзвалище в с. Крюківщина.

Для цього з мешканцями укладено договори на вивіз ТБО. Послуга діє так: в усіх магазинах села мешканці можуть придбати спеціальні марковані сміттєві пакети вартістю 20 грн па-

кет об'ємом 110 літрів та 10 грн за пакет об'ємом 65 літрів сміття. Мешканці виставляють заповнені відходами пакети на узбіччя доріг біля своїх садиб, а трактор, проїжджаючи, збирає їх.

Збір пакетів здійснюється двічі на тиждень: у вівторок та суботу.

>> СТОР. 3

ВІЗИТІВКА НАШОГО СЕЛА

ДОПОМОГА

22 громади готові до впровадження нових проектів

22 об'єднані територіальні громади з семи областей вже подали до Мінрегіону 111 заявок на проекти, що можуть реалізуватися за кошти державної субвенції на розвиток інфраструктури. Сума реалізації поданих проектів — 120 млн грн з одного мільярду гривень субвенції, яка цього року спрямовується на 159 об'єднаних громад.

Про це повідомив Віце-прем'єр-міністр — Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Геннадій Зубко.

Заявки були погоджені під час першого засідання Комісії з розгляду поданих виконавчими комітетами міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад заявок на проекти, які можуть реалізуватися за рахунок коштів субвенції з держбюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад.

«Комісія затвердила більшість заявок, отже об'єднані громади вже найближчим часом зможуть розпочати відповідні проекти. А це — розбудова місцевої інфраструктури, будівництво доріг та соціальних об'єктів, підвищення якості послуг для громадян. Це ті кроки, які демонструють реформу децентралізації в конкретних діях. Закликаю й інші громади не зволікати з підготовкою своїх пропозицій по використанню коштів субвенції і продемонструвати власну спроможність до прийняття і реалізації рішень», — наголосив Геннадій Зубко.

Комісія розглянула заявки на проекти від об'єднаних громад Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Полтавської, Тернопільської, Сумської та Хмельницької областей.

Як відомо, 6 травня 2016 року набув чинності Наказ Мінрегіону, яким затверджено форму проектної заявки на проект, що може реалізуватися за кошти державної субвенції на розвиток інфраструктури об'єднаної територіальної громади.

У 2016 році з Державного бюджету об'єднаним територіальним громадам на розвиток інфраструктури передбачено субвенцію у розмірі 1 млрд грн. Кошти субвенції розподілятимуться між 159 об'єднаними громадами за чіткою формулою: в залежності від кількості сільського населення і площі громади. Це від 960 тис. грн для найменшої об'єднаної громади до 23 млн грн — для найбільшої.

Джерело: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

ТЕМА НОМЕРА

ЧИСТЕ ДОВКІЛЛЯ
ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

<< СТОР. 1

Логічно, що третьою спільною проблемою є *недостатність фінансування* комунальних підприємств для підтримання території загального простору сіл у належному стані для повного охоплення послугою вивозу сміття всіх мешканців.

Для забезпечення ефективної діяльності комунальні підприємства повинні комбінувати джерела свого фінансування: кошти державного бюджету, бюджетів інших рівнів та кошти, які сплачує населення за отримані послуги.

Щодо останнього джерела: певна частина дорослого населення (близько 30 %, як свідчить практика) або не бачить загрози у створенні численних стихійних сміттєзвалищ власними руками, не усвідомлюючи наслідки такої безвідповідальної недружньої до довкілля поведінки. Або ж такі мешканці відмовляються укласти договори з комунальними службами на вивіз відходів чи оплачувати послуги вивозу відходів комунальними службами.

За старою звичкою вони покладаються на державу чи місцеву раду як її представника, яка «зобов'язана» утилізувати відходи домогосподарств безкоштовно для мешканців. Такі

усталені думки походять від нерозуміння елементарних принципів господарювання будь-якого підприємства незалежно від форми власності в умовах ринкової економіки. Адже комунальне підприємство, як мінімум, повинно мати джерело покриття своїх витрат, надаючи послуги вивозу відходів.

Це, власне:

- плата за прийом сміття на офіційне сміттєзвалище;
- транспортні витрати на паливо, мастильні матеріали, ремонт та запчастини до транспорту;
- витрати на оплату праці працівників комунальних підприємств та інші.

Очевидно, для вирішення цієї проблеми необхідна всеохоплююча просвітницька робота як екологічного, так і економічного та правового напрямів.

Багато надій громадські активісти в селах покладають на навчання екологічному поводженню з довкіллям школярів. Чим раніше ми навчимо дітей правильно поводитися з відходами, тим швидше ця звичка стане для них буденною необхідністю, а чисте довкілля — базовою цінністю.

Що ж стосується дорослої за віком, але не за переконаннями частини населення: в та-

кій ситуації вже не обійтися без застосування адміністративних заходів впливу, штрафів, які передбачені українським законодавством в частині поводження з відходами. Нетерпиме ставлення до порушників громаді та владі не коштує нічого. Потрібно тільки змінити ставлення до порушників.

Так, в селі це зробити дуже важко, адже люди один одного знають, часто не хочуть псувати добросусідські стосунки. Але без принципового покарання порушників, яке ґрунтується на законодавстві, ми не змінимо ситуацію в цілому.

Вирішують питання утилізації відходів у різних селах по-різному. Найкраще — там, де об'єднують зусилля громада, влада та бізнес. У першу чергу — фінансові, але не лише. Тільки дуже заангажовані мешканці не побачать тих численних позитивних змін, які вже відбуваються у наших селах.

Численні толоки, що проходять навесні з ініціативи мешканців, змінюють наше ставлення до вирішення питання чистоти територій з відношення суто «споглядання» до позиції учасника. Адже відповідно до теорії «розбитих вікон» чистота спонукає менш сумлінних людей зупинитися і не викидати сміття, де зама-

Чистюля знає як правильно викидати сміття.

Чистюля отримує за це винагороду.

Автор малюнку — Алевтина Кахідзе

неться, і навпаки, неохайні території сприяють тому, щоб їх засмічували ще більше.

Що ж до системного вирішення проблеми утилізації відходів: можливості благоустрою та утилізації відходів, зокрема, можуть значно розширитися в умовах децентралізації. Те, що не під силу одному окремому населеному пункту, легко може реалізувати об'єднана громада завдяки додатковим можливостям фінансування та ефективної організації виробничих процесів, використання людських і технічних ресурсів.

Підрахунки показують, що для організації повноцінної системи утилізації сміття у наших шістьох селах необхідно приблизно 3,7 млн грн. Ця сума перевищує річні бюджети окремих сіл. Сюди входять і вартість сміттєвоза, і встановлення достатньої кількості різноманітних контейнерів для збору сміття, а також облад-

нання пунктів тимчасового накопичення відходів для їх подальшого вивозу на спеціально обладнані полігони.

Налагодження сучасної повноцінної та ефективної системи утилізації відходів у наших селах є одним з перших базових завдань майбутньої об'єднаної громади. Як для людини згідно піраміди Маслоу базовим рівнем є задоволення потреб в їжі та безпеці, так для території та територіальної громади наріжним каменем її розвитку є чистота довкілля та цивілізоване поводження з відходами з максимальним застосуванням можливостей переробки.

Тільки тоді територія наших сіл буде дійсно інвестиційно привабливою для розвитку екологічно дружніх проектів, зокрема еко- та агротуризму. А це, у свою чергу, дозволить нам як громаді зберегти ідентичність нашої території та комфортні умови проживання для нас та майбутніх поколінь.

ГРОМАДА

Досвід утилізації відходів у селі Забір'я

До збору та вивозу відходів залучені як комунальне підприємство, так і приватні підприємці.

Оператором вивозу відходів від багатоквартирних будинків є КП «Оберіг», директор — Соленко Петро Никифорович. КП обслуговує 7 багатоквартирних будинків, будівлі лікарні, садочка та інші об'єкти.

Мешканцям будинків ця послуга вартує близько 10 грн з однієї особи. Але у зв'язку з інфляційними процесами КП, швидше за все, буде підвищувати вартість послуги у недалекому майбутньому.

КП застосовує сортування сміття, але вже безпосередньо на майданчику, де накопичуються сміттєві контейнери. Завдяки сортуванню кількість ТБО, які щомісячно потрапляють від мешканців Забір'я на звалище в Крюківщині, зменшилося на 29 %. Це ще раз доводить переваги сортування сміття!

Мешканці, спостерігаючи, що відходи потім сортуються, починають добровільно приносити вже сортовані відходи за власною ініціативою. Та це насправді й зручніше.

Як і в інших населених пунктах, де багатоквартирні будинки розміщені поблизу з приватним сектором, існує проблема: деякі не дуже чесні мешканці приватного сектора, ігноруючи необхідність платити за вивіз сміття та укласти договір на таку послугу, підкидають

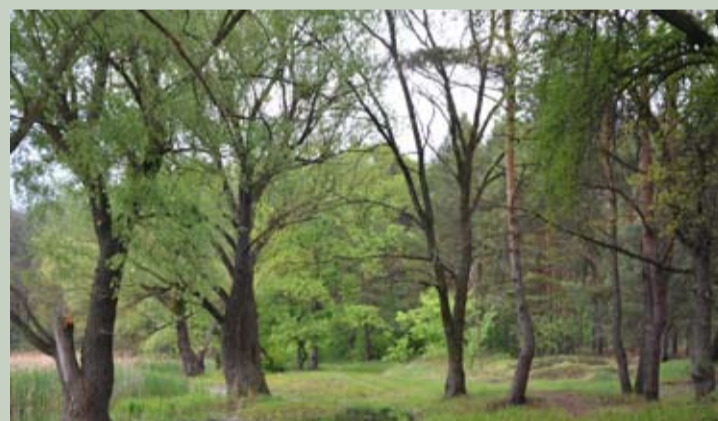
свої відходи до контейнерів багатоквартирних будинків. Що робить КП? Змушене забирати таке сміття, недоотримуючи фінансування. Так продовжуємо обманювати самих себе.

У приватному секторі подібні послуги надає приватний підприємець. Послугою охоплено близько 75 % жителів, які уклали спеціальний договір на вивіз сміття. Послуга коштує мешканцям 10 грн за один мішок сміття об'ємом 100 л. Мешканці двічі на місяць у певний день залишають пакети, наповнені сміттям, біля своїх домів, а транспорт, проїжджаючи, забирає пакети.

Як і в інших селах, в Забір'ї існує проблема забруднених узбіччів доріг, «дякуючи» проїжджаючим сусідам, які викидають пакети, іноді навіть не виходячи з авто, а просто опустивши скло. Тож комунальне підприємство має додаткову роботу: самостійно очищує узбіччя від сміття після таких проїжджів гастролерів із сусідніх сіл.

ГРОМАДА

Княжичі та Жорнівка — на шляху до очищення

До відкриття пункту прийому відходів у Музичах ситуація з утилізацією відходів на території цих двох сіл була дуже подібна.

«Для того щоб якісно та регулярно обслуговувати приватний сектор, КП «Княжичі» необхідно мати свій спеціалізований транспорт», — зазначає голова Княжичської сільради Шинкаренко Наталія Олександрівна. Але таких можливостей окремо у наших двох сіл немає. Зараз транспорт позиціюють у місцевих підприємств, щоб об'їхати та зібрати сміття від садиб.

Комунальне підприємство недоотримує доходи у зв'язку із існуванням заборгованості по наданим послугам. Більше половини мешканців приватного сектора відмовляється від плат-

них послуг з утилізації сміття, які пропонує КП. Неважко здогадатися, як чинять такі мешканці. Проблема неофіційних сміттєзвалищ тут теж стоїть гостро.

На зустрічі депутатів і працівників сільради 9 квітня 2016 року у межах проекту «Сталі громади» за підтримки Фонду «Східна Європа» одним із пріоритетів Програми розвитку села була визначена низка заходів, як-то: встановлення тарифу щомісячного вивозу сміття та налагодження регулярного вивезення сміття з приватного сектора (починаючи з травня), організація пункту прийому вторинної сировини та ліквідація сільського неофіційного сміттєзвалища (до кінця липня). З місцем для пункту в селі вже визначилися.

ПІДСУМОК

Об'єднання: універсальний секрет успіху

Замість післямови хотілося б підкреслити очевидну річ. Окремо кожному КП у селах виживати важко, а про необхідний розвиток, адекватний запиту населення, серйозні капітальні інвестиції в оновлення матеріальної бази можна тільки мріяти.

Але якщо перестати мріяти і на практиці об'єднувати зусилля, то очевидно, що організація одного КП з відділеннями, наприклад, в кожному селі дозволила би, як мінімум, зменшити адміністративні витрати на управління КП. А максимальний ефект можна було б отримати від об'єднання джерела фінансування такого КП з використанням переваг, які надає місцевим бюджетам децентралізація та об'єднання громад за рахунок збільшення податків, що залишаються в громаді, можливостей Фонду регіонального розвитку.

У процесі організації уніфікованої системи вивозу відходів із сіл необхідно також проаналізувати існуючі технічні та технологічні можливості і зупинитися на найзручнішій та найефективнішій для наших сіл моделі.

РОЗМОВА НА ЧИСТОТУ

<< СТОР. 1

Цією зручною послугою користуються всі мешканці села Бобринця?

Переважає частина — так. Але, на жаль, є мешканці, які з різних причин не укладають договори, не користуються послугою вивозу сміття. Такі мешканці, як правило, виносять сміття у своїх пакетах і залишають його, наприклад, біля зупинки загального транспорту.

Тому працівник КП змушений щоранку прибирати такі «пичийні» пакети. Крім того, один раз на тиждень ми робимо контрольний обхід всього села — збираємо такі «забуті» пакети по всій території села. Тільки завдяки таким додатковим зусиллям вдається тримати село в чистоті.

Володимире, Ви здійснюєте дійсно комплексну послугу благоустрою території села. Але такої значної обсягу робіт вимагає фінансування. Чи беруть мешканці села участь у фінансуванні робіт з благоустрою громадського простору?

Так, мешканці на добровільній основі укладають договори на отримання послуг з благоустрою і перераховують за такі послуги від 50 до 250 грн, зважаючи на свої можливості. Мешканцями укладено 97 таких договорів.

Скажіть, будь ласка, чи застосовує КП так званий роздільний збір сміття, або, інакше кажучи, чи сортуєте ви відходи?

Наразі ми почали впроваджувати елементи роздільного збору сміття. Так, силами активних мешканців села регулярно організовуються акції збору вторсировини на мобільний пункт прийому. Контейнери для різних типів відходів розміщені на декількох майданчиках у центрі села. Однак КП на постійній основі поки що не використовує роздільний збір відходів. Це у наших найближчих планах.

А як щодо утилізації таких специфічних для села видів відходів, як зрізане гілля? КП пропонує якусь спеціальну послугу?

На сьогодні мешканці самостійно займаються утилізацією таких відходів своєю присадибної діяльністю, як правило, шляхом спалювання.

Складно вирішувється загальною в країні проблема будівельних відходів. До речі, вони становлять близько 40 % всіх відходів. А як Ви вирішили це питання в Бобринці?

Так, питання складне. Офіційні полігони, наприклад у Крюківщині, не приймають будівельних сміття. Тому КП тут нічим не допоможе. Але ми знайшли вихід. Один з мешканців слідує саме за будівельними відходами, перебирає їх, відділяючи пластик і скло, а решту будівельного сміття пристосовує для вирівнювання дорожнього полотна, засипаючи ним численні ями на ґрунтових сільських дорогах.

Очевидно, Ви досягли значних успіхів у запровадженні комплексного підходу до благоустрою та утилізації відходів. Чи відчуваєте Ви, що мешканці стали більше цінувати чисте довкілля і сумлінніше ставляться до зменшення «сміттєвості» сліду своєї життєдіяльності на території громади?

Так, порівнюючи із ситуацією 3-4 роки тому, зміни разючі. Випадки появи нових стихійних звалищ сміття зменшилися в рази. Думаю, це результат спільних зусиль влади та громади.

А до тих порушників, хто не хоче дотримуватися загальних вимог, ми почали застосовувати адміністративні заходи відповідно до чинного законодавства та прийнятих «Правил благоустрою території села Бобринця».

Але буває так, що порушника вже не можна ідентифікувати, особливо це стосується узбіч доріг. Ось і нещодавно ми спільно з громадою провели толоку. Прибирали дорогу на Білогородку. На звалище додатково було вивезено 8 причепів сміття.

Тому маю надію, що спільними зусиллями, використовуючи як переконання, так і адміністративний вплив, ми таки матимемо чисте довкілля.

Розмову вела
Тетяна Немірович

ТЕМА НОМЕРА

Сміття, яке тебе переживе

Або навіщо і як правильно утилізувати тверді побутові відходи (ТПВ) «Людство не загине в атомному кошмарі — воно задихнеться у власних відходах». Нільс Бор

Мій батько, який народився в невеличкому селі на Вінниччині, час від часу повторює мені одну й ту саму історію про те, як в українському селі не можна було виносити сміття за межі свого подвір'я. Навіть шматочки битого глиняного посуду прикупували десь у куточку свого городу. «Хіба ж можна порівнювати ситуацію зі сміттям тоді і зараз?!» — справедливо обуритесь ви.

Тоді відходи не створювали проблем і при потраплянні в природне середовище з часом зникали безслідно. Проблеми почалися, коли в наше життя ввійшли синтетичні матеріали, які переважно в природі не розкладаються. Ці проблеми стали критичними, коли ми з легкої руки маркетингологів почали широко використовувати пластикову та паперову упаковку. При цьому ми не створили майже ніякої інфраструктури утилізації цих відходів. Але й просто викидати сміття в найближчій посадці, перетворюючи нашу землю на один великий смітник, не допустимо, якщо ми думаємо про майбутнє наших дітей і внуків.

Наразі в Україні однією з найгостріших комунальних проблем є проблема твердих побутових відходів. Найбільш поширеним способом її вирішення є складання відходів на полігонах поховання ТПВ. Загальна площа 770-ти полігонів становить майже 3 тис. га. Переважна більшість полігонів працює в режимі перевантаження, 80-90 % з них не відповідають вимогам екологічної безпеки.

Екологічну ситуацію в Україні слід визнати катастрофічною: згідно з даними Міністерства охорони навколишнього середовища на сміттєзвалищах нині накопичено більше 30 млрд тонн промислових відходів і побутового сміття, що в перерахунок становить 700-800 тонн на душу населення або 50 тис. тонн на 1 квадратний кілометр, що є найвищим показником у світі. Звалища вже займають 7% території України або більше 260 тис. га

земель. Щорічно у нас утворюється близько 1 млрд тонн нових відходів. При цьому утилізується лише 4-5%. Наші посадки, яри та ліси переповнені стихійними сміттєзвалищами, яких налічується 15 тис. Площа офіційних і стихійних сміттєзвалищ в Україні вже перевищила площу національних парків.

При цьому на всю країну є лише два працюючих сміттєспалювальних заводи. Один із них у Києві. Його застарілих потужностей і технологій вистачає на те, щоб знищити 25 % відходів міста. І жодного сміттєпереробного. Водночас, внаслідок незадовільного фінансування з боку комунальних органів і неоплату населенням комунальних послуг система санітарного очищення значною мірою руйнується. Так, сьогодні муніципальним обслуговуванням охоплено лише 52 % населення країни. В більшості невеликих міст і в абсолютній більшості сіл ця система не діє. Не виняток і наше село, де відходи утилізуються епізодично, за принципом «хто як зможе». Ми всі з вами продовжуємо використовувати несанкціоновані звалища та дихаємо отрутою у вигляді продуктів їх спалення, забруднюємо ґрунтові води. Не задумуючись про наслідки.

Щодня кожна сім'я додає в навколишнє середовище 1-2 кг сміття.

Що ж є основними компонентами відходів споживання? Це — використана упаковка, харчові рештки, відпрацьовані товари та матеріали (зокрема і небезпечні: акумулятори, батарейки, ртутні та звичайні лампи розжарювання, побутова хімія), зношені автомобільні шини, вуличне сміття, зрізані гілки, листя тощо.

Обідки, яєчна шкаралупа, лушпиння від картоплі становить 29 % середньостатистичного сміття.

твого кошика сучасної людини, а ще 25 % — це картон і папір, 13 % — скло, 11 % — пластик, 4 % — метал і 18 % — інші матеріали.

Найпоширеніше сміття на планеті — сигаретні недопалки. Щорічно їх викидається 4.500.000.000 штук. Сигаретний недопалок розкладається на відкритому повітрі від 1 до 12 років. Жувальна гумка, яка впаде в ґрунт, може там пролежати до 30 років. А якщо клімат холодний, то на її розкладання може піти не одна сотня років. Вважається, якщо використану жуйку просто покласти на стіл у приміщенні, то вона не розкладеться, а перетвориться на маленький камінь. Час напіврозпаду гумки так, як у урана — 238 років.

Має пройти близько 450 років, перш ніж пластик почне розкладатися. При нинішніх темпах виробництва цього матеріалу наша планета згодом повністю покриється пластиком. 40 % пластикових відходів становлять пластикові пляшки. Цікавий факт полягає в тому, що 90 % цини, яку ми платимо за воду, становить вартість пластика, а сама вода коштує близько 10 %. У деяких країнах повністю заборонено використання пластикових пляшок. Серед них Австралія, Китай, Австрія, Бангладеш, Ірландія та інші. В деяких країнах існує заборона використання поліетиленових пакетів, наприклад у Сінгапурі, Тайвані, Руанді, Італії, деяких штатах Індії та США.

Якщо в море кинути паперову серветку, то вона зникне через три місяці, сірники розчиняться через шість місяців. Кинутий недопалок проплаває в морі від 1 до 5 років, а пакет з поліетилену — від 10 до 20 років. Вироби з нейлону розчиняться через 30-40 років, а консервна банка — через 500! Пройде 1000 років, і тільки після цього зникне скляна пляшка.

СУТЬ ПИТАННЯ

Нова територіальна громада

Створення територіальної громади сільського типу — це перспективно для майбутнього всієї України.

У випадку з об'єднанням сіл це ще й надзвичайна перспектива розвитку в аграрній сфері та галузі екологічно чистого виробництва. Після остаточного формування нової територіальної громади у розпорядженні людей, які мешкають у її межах, буде понад 15 тис. га родючої землі.

А також 8 ставків, озера, річка Ірпінь і справжній ліс, який оточує половину території немов бір, дає можливість для розвитку туризму, рибальства, комфортного відпочинку на природі та різних

культурних подій обласного і всеукраїнського масштабу, що сприяє розвитку громади загалом.

Вдале розміщення нової територіальної громади дає перспективи для розвитку всієї громади, всього в 20 км від Києва, робить нашу громаду дуже зручним місцем для відпочинку та екологічно чистої промисловості.

Доповнюють природні особливості якісні асфальтовані дороги, які сполучають усі села в територіальній громаді, що робить зручним пересування на будь-якому виді транспорту.

Також розвинена інфраструктура нової територіальної громади завжди дає можливість

отримати ті послуги та товари, які необхідні і для місцевих мешканців, і для тих людей, які приїхали на відпочинок чи на дачу.

Якісне покриття мобільним зв'язком та Інтернетом дає можливість всім, хто працює віддалено, почуватися комфортно та завжди встигати з важливими справами.

Нова територіальна громада сільського типу — це зручність, комфорт, безпека та нові можливості для кожного!

ГРОМАДА

Музичі та Неграші:
ІСТОРІЯ УСПІХУ

Ще донедавна ситуація з вивозом відходів у Музичах була складною.

КП «Музичі», що функціонує на території села, обслуговувало багатоквартирні будиночки, в яких мешкає чи не половина жителів села. Та через брак фінансування та хронічні заборгованості по комунальних платежах КП було вимушене користуватися «неофіційним» звалищем на околиці села. Обслуговувало КП ще 4 центральні вулиці села в приватному секторі.

Інші мешканці вирішували питання самотужки: хто користуючись численними стихійними сміттєзвалищами, хто вивозячи відходи своїх домогосподарств у багажник автомобіля до Києва по дорозі на роботу. Все залежало від рівня свідомості. Але були й такі, які самостійно сортували відходи і здавали їх на спеціальні пункти в Києві.

Близько двох років тому приватне підприємство ТМ «Домашній майстер» запропонувало платну послугу вивозу відходів на офіційне сміттєзвалище, але послуга не отримала підтримки серед населення, і проєкт не мав розвитку.

Проте активні мешканці села продовжували шукати шляхи вирішення проблеми, залучивши до діалогу місцеву владу. Для початку треба було зрозуміти ставлення мешканців до проблеми відходів взагалі. Для чого за ініціативи Олександра Глаголюка силами активу ГО «Змінимо село разом» було проведено анкетування мешканців.

Анкетування показало: переважна більшість мешканців стурбована ситуацією в селі, майже 200 домогосподарств готові на платній основі користуватися послугою і навіть сортувати відходи. Паралельно було випущено спеціальний випуск газети «Чисті Музичі» та проведені екологічні уроки для молодших, середніх і старших класів Музичанської школи, школярі з готовністю та зацікавленістю прийняли інформацію про можливість вторинної переробки сировини, яку дає сортування відходів, подивилися відео про зарубіжний досвід сортування та переробки.

Вони були вражені тим, що одне таке село, як Музичі, за рік продукує більше 700 тонн сміття, ставили запитання, чому на території села немає урн, куди можна викинути обгортки від морозива, їдучи з магазину, та обцяли про все почути розповідати своїм батькам.

У лютому 2016 року підприємство «Домашній майстер» за підтримки ГО «Змінимо село разом» та Музичанської сільської ради

в селі відкрило постійний Пункт прийому відходів. Родзинкою організації цього пункту була послуга з прийому вторсировини за винагороду на постійній основі паралельно з прийомом несортованих твердих побутових відходів на платній основі.

Це давало можливість мешканцям, які сортували відходи та відділяли вторсировину, економити до 75% плати за вивіз несортованого сміття! За два місяці пілотної роботи було зібрано та здано на переробку більше 5 тонн вторинної сировини. Силами пункту та активних мешканців

ліквідовано три сміттєзвалища на околицях села.

Послугами пункту почали користуватися мешканці навколишніх сіл: Княжичі, Жорнівка, Лука, Новосілки. У квітні відбулося офіційне відкриття Пункту на центральній площі села: з повітряними кульками, дегустацією сирів від «Сири Музичів» і подарунковими пакетами для мешканців з нагоди відкриття.

Але слабким місцем діяльності залишалась умова самостійної доставки відходів мешканцями. А головною проблемою було існування «напівофіційного» сміттєзвалища, яким, на жаль, могли користуватися всі охочі. Мешканці багатоквартирних будинків, біля яких знаходиться це сміттєзвалище, продовжували потерпати від частих підпалів звалища та кіптяви, яка утворювалася від горіння відходів.

Після чергової зустрічі в сільраді вже за участі КП було вирішено організувати для мешканців приватного сектора забирання відходів безпосередньо від садиб на платній основі з подальшим накопиченням у пункті для вивезення на офіційний полігон за межами сіл. При цьому були запропоновані спеціальні умови для багатодітних сімей, з дітьми-інвалідами та інших соціально вразливих категорій населення.

Було вирішено організувати процес у два етапи. Спершу було розроблено детальний маршрут проїзду транспорту і збирання пакетів з відходами для села Музичі. На другому етапі планується підключити до проєкту село Неграші та багатоквартирні будинки села Музичі.

Старт проєкту запланований на 1 червня 2016 р., для чого проведено п'ять окремих зустрічей з мешканцями різних вулиць села. До сільради подано на затвердження проєкт «Правил благоустрою», які регламентують права та обов'язки місцевої влади і мешканців щодо поводження з відходами. Також було досягнуто спільного рішення, що «напівофіційне» сміттєзвалище треба закрити, а місце, де воно знаходиться зараз, використовувати лише для накопичення природних відходів, як-то: сухого листя, гілок, коріння.

Наразі триває процес інформування населення про зміну умов поводження з відходами в селі.

Ці зміни мають відбутися. Іншого вибору у нас немає, якщо ми хочемо залишити чисте довкілля нашим нащадкам.

ЗМІ

Реформа
самоврядування —
спецпроект

Що дала децентралізація віддаленим від столиці містам і селам, з чим її їдять і чи це взагалі смачно

Журнал «Новое время» за ініціативи та за сприяння проєктного офісу Національної ради реформ підготував спецпроект під назвою «Реформа самоврядування». Наводимо уривок з матеріалу:

«Шановні песимисти, одійдіть і не мішайте нам». Це — перл від полтавчанки Олександри Шереметьєвої. Ця 63-річна жінка з ураганною енергією і смачною, як полтавські пироги з маком, мовою — голова Омельницької об'єднаної територіальної громади (ОТГ). Слова вона не позичає, а дістає, як пиріг з маком — усім смачно.

Її громада на Полтавщині — першопрохідці в реформі децентралізації. Вранці першого дня, коли можна було реєструвати ОТГ, Олександра Іванівна з текою документів під паховою вже стукала в двері реєстраційного закладу.

Сьогодні, загинаючи пальці, вона перелічує, які проєкти омельників реалі-

зували, які соціальні послуги надають, які новачі планують. На плани пальців рук не вистачає.

Що дала децентралізація «на місця», в далекі від столиці містечка і села, об'єднані наразі вже в 172 ОТГ, «з чим її їдять» і чи це взагалі смачно?

Шлях реформи полягає в укрупненні ланок місцевого самоврядування для того, аби кожна громада могла бути спроможною. Досі адміністративна карта України віддзеркалювала радянський устрій, тобто була подрібнена на клаптики — 11.338 міських, сільських і селищних рад, деякі з яких налічують менше ста осіб. Натомість, згідно із затвердженням Кабінетом міністрів Перспективним планом, в Україні має бути створено близько 1.500 об'єднаних територіальних громад.

Повний текст матеріалу можна переглянути на сайті «Новое время» за посиланням: nv.ua/ukr/publications/reforma-samovrjatuванняnja-spetsproekt-122321.html

Посібники для
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

Асоціація міст України публікує серію з шести навчальних посібників для керівників та працівників органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих громад, інших зацікавлених осіб. Тематика програм була визначена наприкінці 2014 року за результатами опитування місцевих посадовців.

Посібник 2. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади. Посібник присвячений особливостям формування і використання фінансових ресурсів територіальних громад, з урахуванням пе-

реваг та недоліків бюджетної децентралізації. Значну увагу приділено виявленню наслідків бюджетної реформи для удосконалення видатків місцевих бюджетів.

Завантажити посібник можна на сайті Асоціації міст України <http://auc.org.ua/> у розділі «Навчальні посібники для органів місцевого самоврядування».

ЗАПИТАННЯ — ВІДПОВІДЬ

Хто буде здійснювати реєстрацію актів цивільного стану, речових прав та їх обтяжень?

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», система надання органами місцевого самоврядування послуг (у тому числі й адміністративних) та їх обсяг, не зазнала змін. Таким чином сільські ради та їх виконавчі органи будуть надавати послуги в тому об'ємі як і раніше. Необхідно зазначити, що здійснення надання деяких послуг (у тому числі й адміністративних) можливо сільськими радами й сьогодні, але не є доцільним у зв'язку з додатковим фінансовим навантаженням та іншими чинниками.

Який порядок передачі земель лісового фонду у власність об'єднаних територіальних громад, куди буде сплачуватися земельний податок за землі лісового фонду?

На сьогоднішній день, законодавство України не передбачає передачу у власність об'єднаних територіальних громад зе-

мель лісового фонду. Плата за землі лісового фонду включена до складу рентної плати, яка є загальнодержавним податком згідно п.14.1.217 статті 14. Податкового кодексу України.

Чи буде надавати такі муніципальні послуги, як реєстрація шлюбу, народження дитини тощо, у центрі надання адміністративних послуг новоствореної об'єднаної територіальної громади?

Перелік адміністративних послуг, які можуть надаватися через Центри надання адміністративних послуг визначаються окремими законодавчими актами. Таким чином, у випадку створення такого Центру, послуги ним будуть надаватися виключно у межах та в порядку, встановлених законодавством України.

З матеріалів Практичного посібника з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, підготовленого спільно USAID, «Проєктом Діалог» та Асоціацією міст України.

Інститут
Громадянського
Суспільства

Підтримка проєкту «Підтримка реформи місцевого самоврядування в Україні» Бобринського сільського благодійного фонду «Розвиток і благоустрій» здійснюється в рамках програми, що реалізується в Інституті громадянського суспільства та/або Фонду Східна Європа.

тутом громадянського суспільства в партнерстві з Фондом Східна Європа і фінансується Європейським Союзом.

Думки та точки зору в цій публікації відображають позиції виключно її авторів і можуть не співпадати з позицією Європейського Союзу, Інституту громадянського суспільства та/або Фонду Східна Європа.